

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

Joi
25 Sept. st. v.
7 Octomb. st. n.

Va esi joi'ra și duminică.

Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 73.

ANUL XVI.

1880.

Pretul pe unu anu 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de anu 2 fl. 70 cr.
Pentru Români'a 2 galbeni.

Andrieu Mocsonyi de Foen.

(Vedi portretul în nr. 64.)

(Urmare.)

Conform punctului seu de mâncare, And. Mocsonyi, de 'ndata ce se sculă și luă cuvântul, apostrofă lips'a de reprezentanti ai diferitelor popore, a nume a Cehilor, Rutenilor, Slovacilor în consiliu; în care consecință și dupa ce își desfășură program'a, din partea unui corifeu al claselor privilegiate fu tacsatu de — Garibaldi, adeva „urmatoriu al principiilor lui Garibaldi“, la care grea imputațiune, barbatul nostru nu lipsi a observa, că — principiile sale sânt principiile dreptății și echității, prin cari singure crede că monarhul pôte să fericescă pe poporele monarhiei, întru glori'a tronului.

Program'a de reorganizare a monarhiei, ce a propus'o și dezvoltat'o Andrieu de Mocsonyi în consiliul imperialu și care se afla mai pe largu desfășurata în broșur'a: „Caus'a limbilor și naționalităților în Austria“, ce pe același timp fu publicata în limb'a româna și germană, în esinția se cuprinde din postulatul, ca — în monarhi'a întrăga de o potrivă, elementele naționale ale celor dece popore istorice, resp. autochtone, ce numera după milioane și locuescu compacte, să se formeze în cercuri administrative autonome, cât se pôte mai curate, seu cel puțin de absoluta prevalenția a unui elementu, apoi să se constituie și administre cu aceleși legi, după aceleși principie; cercurile naționale omogene să se concentre într'o țera seu provincia coronala, cu caracterul popularu și cu autonomia administrativa, astfel formându-se: „Pământul seu țera Românilor“, „Pământul seu țera Sârbilor“, — „Magyarilor“, — „Croatilor“, etc. toate aceste cu limb'a lor naționala în toate afacerile lor, ier prin instanțiile lor supreme, concentrate în Viena, unde prin reprezentanti luati de prin toate, în proporțiunea numerului sufletelor, să fie și legelațiunea comuna, limb'a centrului din Viena rămânendu un'a pentru monarhi'a întrăga, pentru care scopu autoritățile centrale să fie compuse din elemente naționale, capabile d'a lucra atât în limb'a centrului, cât și a părții naționale de jos.

Va să dăca: sistem'a unei federațiuni naționale, astfel concentrate la unu punctu comunu și conduse dintru acest'a, încât dezvoltarea naționala-culturala să fie liberă, ier tendința centrifugala să fie paralisata.

Se 'ntelege, că toate clasele și elementele privilegiate, cu furia și cu voce înalta au protestatu în contra acestei programe politice, pe când d'alta parte toate cele impilate și apesate, cu entuziasmu au îmbrăcișat'o, firesce numai afara și departe de consiliul imperialu; căci în însăși această corporațiune unu al doilea reprezentante

al acestora nu se află, măcar că tocmai ele, elementele populare constituiescu marea majoritate în monarhi'a, așa dicându substanti'a acesteia.

Resultatul luptelor și manifestațiunilor din consiliul imperialu a fost — diplom'a imperatêsca dela 20 oct. 1860, care voindu să țina contu de toate opiniunile, le vatemă pe toate, de unde — precum seimu — nici nu s'a alesu din acea diploma chiar nimica!

A urmatu diet'a ungeresca dela 1861, fația cu care Andrieu de Mocsonyi, luându în considerațiune, că Români Banatului, sub conducerea sa, au protestatu în contra încorporării lor la Ungari'a, el cel d'antăiu a predicatu passivitatea, seu mai dreptu dicându abstenenția, și, ales în Lugosiu, n'a primitu mandatul pentru acea dieta, fiindu pentru sineși convinsu, că în parlamentul magiaru, cum este el prin magyari conceputu și introdusu, nu au locu naționalitățile nemagiare. Totusi dânsul a recunoscutu importanția deschiderii unei lupte naționale pentru principiile sale și în sinul dietei, și d'aceea s'a invoitu, ca Babesiu să redice stindardul activității și să inaugureze acea lupta în Budapesta.

În politica, tendințele și procederea ce se urmăriă din Viena după disolverea dietei ungeresce, sub așa numitul „provisoriu“, până la 1865, Mocsonyi n'avea nici căta încredere; de unde el — ori de câte ori se abatea pe la Viena și petrecea acolo cu lunele, pururiă returnă disgustatu, observându mai vârtos, că se lucra numai de a pacali pe popore — întru interesul claselor și țărilor privilegiate, și că — de minune bine succede a pacali, în prim'a linia pe Români transilvaneni.

A. Mocsonyi ținea morțișu, precum ținu până astadi toti Români cu pricepere politica și căți sânt nepreocupati de particularismu, cumea: pentru Români în Austri'a și Ungari'a nu pôte fi salute, nici garanția pe viitoriu, decât — în identitatea sortii lor, buna seu rea. D'aci program'a comuna a Românilor, statorita în Viena în februaru 1849; d'aci petițiunea Banatienilor din decembrie 1860, pentru anesarea țerii lor la Transilvani'a; d'aci sfortiările lui A. Mocsonyi la Viena în ver'a și tomn'a anului 1861, pentru autorisarea, d'a întruni unu congresu naționalu al tuturor Românilor, de a-si formula dorințele și a-si croi viitoriul. Totu d'aci înse și indignațiunea lui Mocsonyi, când observă, că — la spatele sale, domni deputati din Transilvani'a, după indemnul luat dela Schmerling, se separara de cătra dânsul și pornira pe calea separatismului ardelenesc, carele la începutu — rapindu-i cu sine, i redică, dar numai pentru ca curënd să-i arunce victima în gur'a Molochului magiaru!

Andrieu de Mocsonyi nu eră omul vaierărilor, nici al vorbelor multe; d'aceea el nu strigă — în lumea

larga, că — patri'a e furată, solidaritatea tradată: însecei ce avea ocaziune d'a-l observá mai d'áprópe, audíau când și când din gura-i câte o espresiune caracterică și drastică, care-i convingea despre torturile ce suferia sufletul seu pentru nepriceperea séu netrebnicí'a connaționalilor sei, la a căror emancipare și educațiune política și naționala el lucrá sacrificându linisce și avere! Dar sê trecemu peste acestu negru punctu, acesta — pururia regretabila fasa a luptelor nóstre naționale, spre a ne ocupá de altul — mai interesantu.

(Va urmá.)

Misteriul Noptii.

— Romanu, de *Claire de Chandeneux*. —

(Urmare.)

Cocierul, carele erá unu vechiu servitoru al familiei Forster, în câteva minute aduse la locu neghiobí'a colegului seu, și trasur'a nu peste multu se oprí înaintea unei biserici frumóse, pe care o redicára credincósiile religiunii protestante aici în acestu locu încântatoru.

Esteriorul bisericeii nu pré aretá a simplitate protestanta. Pascal, adâncitu în cugete, nu observá deosebirea, și întrá dupa dame în biserica, și în banc'a lor, dealaturea cu ele, și el ingenunchiá.

Peste câteva minute ísi innaltíá capul, și observá cu mirare, că în acésta biserica nu este altaru.

În nai'a gigantica băncile se întindeau în șire lungi. La capetul băncilor steteau câteva mese de pétra. Paretii priviau spre el în nuditatea lor rigida. Nicairi o statua, o icóna. Totul rigidu și golu. Nici cruce nu zari.

Numai unu amvonu aretá, că în acestu edificiu, între acesti paretii rigidi, cari înghiața ánim'a, se propaga evangeli'a lui Cristos.

Și în adevér preotul se urcá în amvonu.

Pascal de Guerras, carele în acésta septemána plina de placeri, prin cursul evenimentelor eși cu totul din sfer'a sa de cugetare îndatinata și din obiceiurile sale, uitá cu deseversire, că tóta famili'a lui aparține religiunii reformate, iéra el abiá de câțiva ani parasindu religiunea acést'a, a intratu în sinul bisericeii catolice.

În cestiunile de onóre densusul erá hotarítu și francu; dar în privintí'a celor religióse nu-l taia multu capul. Cu tóte aceste nu esitá nici unu momentu.

Simți, că locul lui nu este în acésta biserica, se scolă, salutá în tacere pe matusí'a sa, ca și când ar cere iertarea ei, trecú pe dinaintea Varvarei care il privi spariata, și eși din biserica.

Cum ar fi doritu tiner'a miss sê rețina pe Pascal cu privirea-i rugatóre! Sufletul ei fu cuprinsu instinctivu de o durere grea, și scrutá cu atenziune trasaturile feței dnei Forster.

Matusí'a ședea în banc'a sa înclinata înderetu și rece, tóta atenziunea ei pareá absorbita de cuvântarea preotului. Abiá observá departarea nepotului ei.

Serman'a miss Varvara! . . . Cât de lungá i pareá ceremoní'a, cât de deserta cuvântarea și cât de disarmoniósa music'a! . . . Instinctul ei femeiescu i șoptíá, că nori grei s'aredica deasupra fericirii sale.

Ea, care se credea o diplomata atât de buna, și care descoperi suprinsa că are și ánima, banul numai decát unu pericolu, fára sê fi sciutu pentru ce?

Ea simțíea vântul víforului ce avea sê erumpa. Nisui sê-si alunge cugetele funeste. De siguru numai vocea sunatóre a preoiului produse în internul ei spaim'a. Atát de multu n'a audítu predica!

Serviciul dumnedíescu se terminá, și când dn'a Forster și conversatórea sa ajunsera la usí'a bisericeii, vedura trasur'a, cocierul, servitoriul, dar Pascal nu erá acolo.

Betrân'a se urcá în trasura fára vorba, dar tiner'a fêta cautá pretotindene cu fáția spariata pe Pascal.

De ceea ce temú, nu scapá. Din biserica catolica credincósiile esiau în numeru mare, când trasur'a trecú înaintea aceleia. Între ei se aflá și Pascal.

Când Varvara il zari, deveni palida; iér dn'a Forster oprí trasur'a.

Tinerul ocupá locu în linisce vis-à-vis de matusí'a sa.

— Se pare că tu astadi ai decisu sê me faci a te așteptá, — díse dam'a betrána rece, dar fára cea mai mica nuanțá a superării.

— Încá odata trebuie sê me rogu de iertare, iubita matusí'a, dar miss'a mare astadi a duratu cu câteva minute mai multu, și poti vedé, că sîm nemângaiabilu din caus'a acést'a.

Trasur'a înaintá repede spre Corsier. Persónele cari ocupau locu într'ens'a nu gráiau nici unu cuvântu.

Dejunul trecú în conversațiune fórté îngreunata. Când Pascal se sculá dela mesa rugú pe matusí'a sa a-i sacrificá câteva mominte. El simțíea, că cele întemplate deminétí'a reclama esplicațiune din partea lui.

— Numai decát, — respunse matusí'a, — vorbesce iti stau la dispozițiune.

Miss Varvara se retrase palida și cu frica, dupa ce privi spre tinerul lungu și rugatoru, ceea ce ínse acela nu fu în stare sê pricépa.

Abiá remasera singuri, Pascal díse matusíei sale în tonu plinu de respectu:

— Când am aflatu acea maritimósa hotarire a dtale, matusí'a draga, ca sê atragi mai áprópe rudele unchiului meu, eu, care din copilária m'am deprinsu cu starea parasita, în momentul primu simți o supríndere plina de bucuría și de gratitudine. Sê me credi, că eram în perplesitate pentru acést'a neașteptata și necautatá grația. Confusiunea mea se mariá prin caus'a, că dir famili'a mea m'ai alesu esclisiv pe mine și m'ai gasitu demnu numai pe mine, ca sê potu petrece viétí'a mea în apropiarea dtale, în acestu tînutu încântatoru, care a conturbatu simțirile mele. Înse dóra tóte aceste nu sînt scuse de ajunsu, ca sê uitu, ceea ce mi-ar fi fost datorí'a cea d'ántáiu . . .

Betrân'a lady facú cu capul aprobativu.

— Ar fi trebuitu sê spunu, înainte de a fi primitu binefacerile dtale pentru vítoru și ospitalitatea-ti pentru presinte, că eu de mai multí ani nu mai professezu acea religiune, de care aparține famili'a nóstra.

— Da, ast'a ti-ar fi fost datorí'a, — díse matusí'a aprobându.

— Cáci dóra, iubita matusí'a, în casul acela n'ai fi împarteșitu pe nepotul dtale de atâte binefaceri, câte ai risipitu pentru mine.

— Ai dreptate, Pascal. Déca scieam mai de graba aceste împregiurări, mai bine áșu li împartașitu pe cutare coreligionaru în binefacerea de a-l face moștenitorul meu, decát pe o ruda, care și-a renegatu religiunea. Este-mi iertatu sê sciú, ce motive te-au îndemnatu sê faci acést'a?

— Când mi-am terminatu studiile școlare, sortea mi-a adusu în cale unu tineru, carele mai târđiu s'a facutu preotu catolicu. Caracterul seu, convingerea-i religiósa și traiul lui stêrnira în mine stím'a cea mai adâncá. Acestu tineru nu peste multu a muritu și m'a îndemnatu sê studiezu religiunea lui, care l'a facutu capabilu, sê supórté suferințele și amagirile vietii, prin cari întaritu așteptá atát de liniscitu mórtca. I-am promisú, că voiu urmá svatul lui și mi-am tînutu vorb'a.

— Și simțiesci-te fericitu, că ai facutu áșá?

— Me supunu vocei consciinței și convingerii mele, și sîm liniscitu.

(Va urmá.)

Biserica si scóla.

Congresul naționalu bisericescu din Sibiu, care erá sê se țina la 1/13 octombre an. c., precum semnalaramu și în nrul trecutu, în adeveru nu se va ține în anul acesta, ci se va convocá numai pe anul viitoru.

Dieces'a Orádii-mari. *Siematismu* nu s'a mai facutu pentru acêsta diecesa dela 1871, deci în ședint'á din 2 oct. a consistoriului s'a decisu sê se adune dela clerul diecesanu datele trebuincióse, pentru ca apoi sê se póta compune sfiematismul doritu, sperámu că nu mai multu în limb'a latina, ci románesece. — *Arondearea protopopiatelor*, fiindu o cestiune urgenta, s'a tramisu protopopilor recercári, pentru a-si da parerea, că cum ar fi mai bine sê se faca arondarea? De siguru se va reduce numerul lor, căci dóue-deci de protopopiate în o diecesa așá mica sânt pré multe. — *Esactoratul* terminându-si o mare parte din lucrările sale, s'a convocat o ședint'á plenaria pe 25 octombre. — *Reflesiunile clerului* la proiectul de statute pentru administrarea fondului viduo-orfanalu, intrându din tóte părțile, s'a datu unei comisiuni care sê le studieze și sê-si faca raportul pentru consistoriul plenariu, care se va convocá, probabilminte, pe finea lui octombre séu inceputul lui novembre.

Archidieces'a Sibiiu. Deputati la congressu s'au mai alesu, dupa informațiunea „Telegr. Rom.“, dnii Nicolae Gaetanu avocatulu, Gerasim Candrea avocatulu, Iulian Filipescu profesorulu, și dl Anania Trombitiașu, acestu din urma alesu de dóue ori.

Dieces'a Arad. Pe teritoriul consistoriul oradanu, la Belu, s'a mai alesu deputatu la congressul din Sibiu dl Teodor Dringou, avocatulu în Tinca.

C e e n o u ?

Sciri personale. *Pr. Ssa Mihaiu Pavelu*, episcopulu diecesei oradane, a plecatu dumineca dupa miédidi la Holod, la culesul viilor. — *Rds. D. Ioan Corhanu*, prepositulu al capitlului oradanu, a sositu acasa sâmbeta din Budapesta. — *Dl Stefan Abrudanu*, fostu practicantulu la judecatori'a regéseca din Timișóra, fu numitu vice-notaru la tribunalul de acolo.

Diet'a ținu vineri o ședint'á scurta, în care președintele aduse la cunoscinț'á camerei, că luni se va serbá diu'a onomastica a Maj. Sale; apoi se publicá rezultatul alegerilor comisiunilor; dintre románi se alese numai unul, dl Alesandru Romanu, în comisiunea bibliotecara. În ședint'á de sâmbeta se alesera membrii delegațiunii, între ei nici unu românulu; apoi se ceti rescriptul rogescu prin care delegațiunile se convocá pe 19 l. c. la Budapesta. Ministrul de finanțe promise a subșierne bugetul luni séu marti, dupa care pâna la 6 nov. nu se vor ține ședint'ie. Președintele consiliului respunse la interpelațiunea lui Madarász în afacerea Dulcigno, declarându că debarcarca trupelor nu este în programu, în casul inșe, de cumva s'ar face acêsta, nu pôte garanțá ca soldatii din Ungari'a sê nu ia parte, căci armat'a e comuna. Madarász fu multiamitu cu respunsul, observându în trecatu, că Ungari'a ar fi mai fericita cu alianț'á iurcéseca decât cu cea austriaca. La ast'a apoi președintele consiliului replicá, cumca de folosul alianț'iei turcesci vorbesce de ajunsu istori'a, dimpreuna cu multele ruine cari se mai afla în țera. Grünwald a interpelatu în privinț'á dilapadárii banilor orfanali. Tisza a respunsu, că acele dateza din timpurile trecute, și că unde a fost necesariu a luat numai decât mesuri. Cas'a magnatilor asemene ținu ședint'á în diu'a aceea, în care președintele Majláth anunciá mórtea contelui Ioan Mikes, și se decise ca membrii delegațiunii sê se aléga în ședint'á de marti. Delegațiunile vor avé ierasi

d'a votá o greutate mare pentru țera, căci precum aflámu, ministrul de resboiu cere ierasi marirea bugetului seu, ca sê póta mobilisá armat'a la prim'a trebuinț'á și sê fia pregatitu pentru ori ce eventualitate; cei trei ministri de finanțe i respunsera, că imperiulu va merge la bancruta urmându acêsta sistema de cheltuieli mai mari decât veniturile; din caus'a acêst'a între ei și ministrul de resboiu s'ar fi escatu óresi-cari conflicte, și déca delegațiunile nu vor votá sumele cerute, densusul își va da dimisiunea.

Dl Vasile Boerescu, ministrul afacerilor straine al Romániiei, venindu din strainetate s'a opritu și la Viena, unde a negoțiatu cu br. Haymerle relativu la cestiunea Dunarei, cu care, precum se díce, s'ar fi înțelesu. Dar a avutu o conferinț'á și cu nunciul papalu în privinț'á concordatului, ce se va încheiá între Vatican și Románi'a; conform acêstui episcop'ia catolica din Románi'a s'ar redicá la gradul de arhiepiscop'ia. Dl Boerescu a visitatu și primitu pe diplomati și ómeni poltici, și nu pôte decât sê se feliците de primirea ce i s'a facutu. Într'o sêra dsa a fost la opera cu dn'a soția și cu copilul lor de șapte ani, Mihaiu, în log'ia ministrului de esterne.

La manevrele din urma în Galiț'ia s'a facutu esperinț'á și cu o invențiune nóua menita a asigurá alimentarea regulata a soldaților. Acêsta e cárnatul de mazare transformatu. Modelul pusu la încercare consta dintr'unu tubu metalicu cu paretu fôrte subțiri, imparțitu în trei secțiuni prin despartiaminte care permitu a-l desface. Aceste trei secțiuni forméza trei capsule de grosime diferita și cari conținu: cea d'ântáiu, o bucata de bou marinatu; a dóua, o supa cu legume concentrata printr'o nóua procedare; a trei'a, cafea cu lapte condensata, care, ea și sup'a, pôte sê fia pregatita în câteva minute printr'unu simplu adausu de apa calda. Acêsta cartușá alimentara ține locu așá de puțin în cât soldatul pôte, fára a sporí sarcin'a sa într'unu modu considerabilu, sê-si ié cu densusul merinde, pentru o septemána intréga. Se înțelege de sine, că aceste conserve nu dispenseza de întrebunț'ierea pesmețiilor.

O crima grozava s'a sevêrsitu de curénd în comun'a Budesci-Ghica în apropiarea orașului Piétra, pe care „Cultur'a“ o descrie astifel: Unu preotu, a nume Dumitru Branu, în etate numai de 24 ani, perduse pe soția sa de unu anu. Dupa prescriptele religiunei nóstre, ne mai puténdu-se casatorí, se înamorá de femeia profesorului din acêsta comuna. Amorul preotului cu numit'a femeia s'a ținutu câtuva timpulu în secretu; în cele din urma inșe s'a datu pe față. Barbatul aflându totul, a începutu a dojeni pe nevêst'a sa pentru acêsta urita fapta. Nevêst'a, în urmarea acêsteia, nu se sfií a concepe îngrozitória ideia de a se scapá de barbatul seu prin o crima. În acea di fiindu dumineca, profesorul vine acasa cam bétu; nevêst'a sa aflându-se în casa cu amantul seu și cu o baba, se repede asupra barbatului și începe a-i da pumni în têmeplele capului: bab'a pune mân'a pe o sfóra, și legându pe acestu nenorocitu de gátu, cu ea-l ștrangulara stringéndu sfór'a în pregiurul gátului prin ajutorul unui bátu: preotul asemenea nu s'a datu la o parte, ci a ajutat sevêrsirea acêstei crime. În puține minute, bietul profesorulu ne mai fiindu în viét'ia, cadavrul seu s'a ascunsu de cătra preotu sub patu. Dupa acêsta, spre a ascunde crim'a, preotulu se duce în satu la doi țercornici ai sei, și-i aduce la cas'a victimei fagaduindu-le câte o suta franci, déca vor duce cadavrul și-l vor ascunde sub podul unei gârle în apropiarea orașului Piétra. Țercornicii au primitu învoiél'a ducéndu cadavrul profesorului sub acelu podu: când inșe s'a întorsu trasur'a — cu care se înțelege că transportasera acestu cadavru — copii nenorocitei victime începu a plânge și a strigá: unde este tat'a? ce

l'ati facutu, căci trasur'a noastră vine singura. În scurtu, crim'a fu descoperita. Preotul adusu la interogatoriu, cel d'antăiu a marturisitu faptul, ier femeile néga. Câte trei autorii acestei crime se afla în temnița din Pietra.

Necrologu. *Chirila Margineanu*, parocu în Șuramica, Transilvania, a încetatu din viața la 18 sept., în etate de 34 ani.

Sciri scurte. *Regele si regin'a Greciei* au plecatu din Viena, ducându-se în Itali'a, unde trebue să imbarce pentru a se rentorce la Atena. — *Presiedinte al delegatiunii ungare* se va alege probabilminte Ludovic Tisza, fratele președintelui consiliului de ministri. — *Teatrul germana din Budapesta* nu se va deschide, căci ministrul președinte a respinsu apelat'a ce i s'a facutu în contra votului municipalității. — *In adunarea societatii „Lloyd“* cutare Mezei Mór a propusu, ca dela anul nou diariul „Pester Lloyd“ să se publice în limb'a un-gurésca, dar propunerea „deocamdata“ nu s'a primitu. — *Di Tabajdy* vré să-si dea dimisiunea din postul de comite supremu al Carasului, căci nu pôte să „reguleze“ tôte precum ar dorî. — *In Zagrabia* a facutu mare senzațiune însciințierea, că Maj. Sa n'a iertatu ca apeductul de acolo să pörte numele „Francisc Iosif“. — *Despre Fetöfi* scrie unu fostu capitanu de honvedi, Alecsiu Székely, că nu în batal'ă dela Sighișora ar fi muritu, ci mai târziu cu șese zile în Sibiu. — *La Clusiu* s'a simțitu în 3 l. c. demință, în trei intervaluri unu cutremuru de pamentu destul de tare, care a duratu 15 secunde; la Capușu asemenea s'a observatu cutremurul acesta; la Maros-Ludașu s'a cutropitu mai multe case; cutremuru s'a simțitu totu atunce și în Oradea-mare.

Sciri din Români'a. *La Iasi* s'a pusu cu mare solenitate prim'a pétra fundamentala a noutei zidiri ce se face pentru școl'a fiilor de militari; cu asta ocaziune s'au pronunțiatu mai multe discursuri, și serbarea s'a terminatu printr'unu banchetu. — *Di dr. Vladescu.* delegatul guvernului la congresul de oftalmologia și otologia din Milan, dupa o lunga escursiune ce a facutu la clinicele cele mai renumite de bóle de ochi și urechi, a sositu la Bucuresci. — *Congresul studentilor* la Focșani, care a fost salutatu prin o depeșă și de către junimea româna dela universitatea din Clușu, a decisu să publice unu anuaru al congresului; viitorul congresu se va ține la Pitești. — *Din Gaiati* a pornitu de curând unu vaporu englesu, ducându pe densusul mai multu de 200 tineri greci voluntari, imbarcati atât în Braila, cât și în Galati. — *La Ploesci* școl'a secundara de fete face bunu sporu, căci a produsu tinere învetiátore, din cari unele au ateliere de croitoria, altele au îmbracișatu carier'a profesorală și ocupa catedre, ier altele au deschisu prin suburbii școli private. — *Români'a si Serbi'a* au încheiatu între sine o noua convențiune telegrafica, pe temeiul noului sistemu de tarife adoptatu de conferința telegrafica internaționala din Londra. — *Bene-Merenti* s'a acordatu ierasi urmatorilor dni: cl. I dlui Christodul I. Suliotis pentru scrierile sale literare și juridice, dlui T. Stefanescu, dlui I. G. Sandulescu Nanoveanu, ier cl. II dlor M. A. Besteiei pentru scrierile sale juridice și dlui V. C. Radovicu pentru scrierile sale sciintifice. — *La Iasi* a muritu de curând o evreica de 115 ani, care a fost forte saraca și a traitu în mare miseria. — *La Bucuresci* se desvólta mare activitate pentru îmbunetașirea pavagelor, repararea canalurilor și facerea lucrărilor celor mari de canalizare. — *Remăsițiile mortale ale lui Manolache Costache Iepureanu* vor fi aduse în țera; ceremoni'a funebra se va face la Iasi, ier înmormentarea la moși'a familiei sale.

Cronic'a lunei.

Domnul și Dómn'a României în strainetate. În cursul septemănei trecute Domnitorul a primitu, la

castelul dela Weinburg, mai multe visite de distincțiune, între care și pe dl colonelu de Blankensee, comandantul regimentul Mariei Sale Regale. nr. 9, de dragoni. din armat'a imperiala germăna, care a venitu înadinsu dela Metz pentru a se prezentă și a-i supune raportul regimentului. La 12 ale curente, Domnitorul însoțitu de principele și principessa Frederic de Hohenzolern au visitatu pe marele duce de Baden, la Mainau, pe lacul de Constantța, reședint'a de vora a sa. Dómn'a. terminându-si cur'a, ce a fost silita a face la Amsterdam, din caus'a ostenelei caletoriei, este așteptata la Wainburg, în cursul acestei septemăni, unde va petrece vr'o câteva zile și în urma se vor pregati pentru a se întorce împreuna în țera.

La Dulcigno se concentrăza acuma atențiunea lunei politice, căci acel portu pôte să fia schintea ce va da focu unui resboiu european. Muntenegrinii aru intră, dar albanesii i aștepta cu arm'a în mână și nu se sparia nici de flot'a puterilor mari, care statu acolo câteva septemăni, și în urma, temându-se de viscole, fu silita a se retrage în locu mai siguru, la Gravosa. Va să dica, Europa ierasi a facutu unu fiasco, din care nu scimu cum va eși.

Garibaldi s'a superatu! Caus'a superării sale este, că ginerele seu, generalul Canzio, în urmarea unei sentințe judecatoresci, fu arestatu. În urmarea acesteia densus publica o epistola în diuarie, prin care anuncia că-si dă dimisiunea de deputatu, protestându că nu pôte legiferă într'o țera, unde libertatea e calcata în picior și unde legea este aplicata numai spre a garantă libertatea iesuților și a altor inimici ai libertății italiene. Fiul seu, Menotti Garibaldi, anuncia asemenea printr'o a două scrisore, că-si dă și el dimisiunea de deputatu.

Sciri straine. *Armat'a grăca*, conform scirilor din Atena, se urca la cifr'a de 35,000 ómeni, voluntarii se înrolăza necontentitu, se crede că guvernul va chiamă sub arme rezervele. — *La Mantua*, orașul natalu al lui Virgil, se facu mari pregatiri, pentru ca în 1882 să se serbeze a noue-spre-țecea aniversara centenara dela mórtea marelui poetu. — *Din cartea lui Dumas:* „Femeile cari votéza și femeile cari omóra“, aparuta de curând, în o di au trecutu doue-spre-țece edițiuni. — *Principele Bulgariei* are să sosésca zilele aceste la Belgrad, unde va petrece câteva zile. — *In orasiul Knopio*, în Finlanda, s'a condamnatu la mórte prin ștrėngu lucratorul Abelia, pentru că a furatu o butelia de coniacu, folosindu-se de incendiul care consumă o casa. — *Emil Augier*, cunoscutul autoru dramaticu francesu, a pusu la întrarea locuinței sale următorea inscripțiune: „Cei ce me cercetéza, imi aréta onóre; cei ce nu vinu, imi facu bucuria“. — *Ex-imperatés'a Eugenia* a cumperatu în Hampshire o moșia, pe care se afla unu castelu pomposu; vr'e a cladi apoi acolo o capela, unde va duce osemintele barbatului și copilului seu. — *Prin cercurile rusesci* se vorbesce cu o mare otarire despre casatori'a murgana a țarului cu principessa Dolgoruki, dupa aceea ce va trebui să urmeze abdicarea lui. Principele ereditaru nu va acordă o constituțiune, dar va introduce reforme, și mai alesu o întindere a atribuțiunilor representațiunilor provinciale. — *Santul Scaunu* negociéza în acestu momentu cu Români'a unu concordatu pentru regularea intereselor bisericeii catolice în principatu; însărcinatu de a urmă negociările cu cabinetul românu este Jacobini, pro-nunciul din Viena. — *Albanesii* scósera cu puterea pe Riza pașu din Dulcigno și ocupându acestu orașu, au declarat, că mai bine il vor preface în cenușă, decât să-l cedeze Muntenegrului.

Proprietaru, redactoru respundiatoru și editoru:
IOSIE VULCANU.